

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj X.

V Ljubljani 19. listopada 1857.

List 47.

V zadevah Riharjevih pesem.

(Konec.)

Eno pa se nam vprašanje vnuja, namreč, kakošne okolišine, kakošni inaki oziri so Prečastitiga pastirja nagnili do tega razpisa in priporočila. — Ali so morde ob svojim obiskovanji tudi na kraje zadeli, kjer se je nevednost in zanikernost še v obilni meri razodevala: ali so morde skušili, kako je neotesanost in za lepši in boljši ter spodobniši nespretna domišljevavnost namesti prevzvišenih Božjih skrivnost sama sebe oslavljal, in ne de bi duha pobožnosti v zbrani verni množici budila in vnemala, ga je marveč s svojo žaljivo grudavostjo in smešno nerodnostjo velikrat begala, zbranost ovirala, ali morde še celo, kar se dostikrat prigodi, de bi se tako ne! z lastnoskovanimi premodrostnimi spakami cerkveno spodobnost in resnobo naravnost žalila, in namesto spodbude pohujšanje med vernike trosila? — Potoževanja zares je vredno, de je po Slovenskim še mnogo taci krajev, kamor Riharjevi ali pa tudi drugi pripravniki napevi še niso pota našli, in jim — komaj po imenu znanim — svoje ljubljivosti in prijetnosti razodevati še nikakor ni bilo dano, akoravno že precej let po vsem Slovenskim svoj dobroti duh razširjajo. — Te neljube, in posebno, kjer je očana vnemarnost in termoglavna nasprotavavnost tega kriva, tudi žalostne prikazni so berž ko ne Prečastitiga škofa naklonile, de so svoje čedo opomnili, kaj de je koristno nji in povzdigi cerkveniga duha ter pripravno za vredno obhajanje visokih skrivnost Božjih. Naročili so, de naj se pri nobeni cerkvi, kjerkoli imajo organista, zbirka Riharjevih pesem ne pogreša, in kdo bo pač tolikanj prederzen in vnemaren, de bi za to velevo svojiga Višiga pastirja ne maral, in je ne spolnil? Kdo bo pač tako lahkomišelnostno ravnal, in bo temu opominu nasproti še nadalje navadno dolgočasno, velikrat žaljivo popevanje zagovarjal, ki svoji visoki namembni nikakor ne zadostuje in jo velikrat naravnost in djansko taji; kdo se bo iz zgolj zloznosti ali pa iz družih praznih presoj stare publine še vedno oklepal? In kterimu dušnemu pastirju ne bode mar vredno in spodobno obhajanje službe Božje, k čimur pa lepo v cerkvenim duhu zloženo petje vender tolikanj pripomore? Zatorej kdo bi petja ne likal, ne boljšeal, ne blažil; kdo bi si naposled v ta namen Riharjevih pesem ne oskerbel, jih ne cenil, jih ne razširjal, ker so poleg škofovih besed te pesmi tako dober pripomoček za pobraževanje slovenskiga cerkveniga petja? — Zatorej, ljubi Slovenci, spolnajte besede, ki jih Vikar vaš pastir vam spregovore, in sezite in pošljite po Riharjeve pesmi, kjer jih med svojo lastnino še ne hranite, de se bodo sčasoma tudi nadaljne besede škofove spolnile, namreč, de boste s hitrim pokupovanjem gosp. Greg. Riharju pripomogli k nadaljnjemu natiskovanju vsih izdelkov, kar jih je že pripravljenih, in kar jih je od njegove rodovitne in vedno krepke delavnosti še pričakovati, za kar mu Bog še mnogo let podeli! — Slovenci, ne ozirajmo se pre-

željno po ptujim, ogledujmo se tudi po domačii, ne občudujmo nezmerno vnanjiga in ne zanemarjajmo v tem, marveč podpirajmo svoje izvrstne rojake, ki so po vsi pravici naše pomoči vredni. Prazna in polzka velikost je ta, kdor si je še in jo stavi v šopirnato občudovanje vsiga ptujiga, in v nekako preširno zaničevanje vsiga domačiga — za ptujim kruham medli in zéva, in domačimu ne diši, ali naposled naj gleda, de lakote ne bo umiral! Kaj imaš zaslužka, ako le hvališ in razglašiš, kar ptuji storé, sama pa se doma dela le z mezinčam nisi dotaknil? — Brez taci zaljubljenecv le samo v ptuje res ljuba slovenska zemlja ni, ki v ptuje zamaknjeni, sami nič ne storé in druge v delu ovirajo, ali pa njih — bodi si take ali take izdelke iz zgolj modrovanja le grajajo, češ, de se utegne na ptujim kaj boljiga dobiti. — Preč s tacimi vešustimi mislimi! Ako blagor in resnico ljubiš, potrudi se sam, ali pa vsaj druge rojake podpiraj! Ljubši so mi nežne cvetice domačiga vrta, ako mi v kerašansko spodbudo služijo, kakor pa košate drevesa ptujiga posestva, s kterimi bi le bahati hotel. — Povsod se le z majhnim začenja. Nikar ne pozabimo, de Slovenci nismo bogati posestniki, temuč de orjemo vsaj došihmal še malo polja. Treba se nam je truditi, prizadevati in se med seboj podpirati, zakaj pozabiti tudi ne smemo, de nam je le majhno število, in ako bomo drugi drugimu dela prepušali, sami pa roke križem devali, ter le s ptujim kruham se hranili, domačiga pa si ne bomo skušali pridobiti: kam bomo prišli? In bodi Bogu potoženo, de se nam to vne-marno ravnanje očitno zná. To nam spričujejo vse prizadeve domačih pisateljev. Kdo njih si je še opomogel? Ob prvi poskušnji že slednjimu spodleti, in kako dolgo bo še to terpelo? — Za domače izdelke marsikomu ne gre krajcar spod rok, za ptuje pa — velikrat le kvante — bo goldinarje štel. De pri nas taci prikazen ni treba ravno z lučjo iskati, ne opomnim. Z žalostjo se še zmiraj spominjam, ko je enkrat Danica sostavek prinesla z liro na verhu. Zaupno ga jamen brati, mené, de bodo Praprotnikove pesmi v notah že na prodaj, ali ná! pri liri je verbe manjkalo, ker gosp. Praprotnik še sto (pač majhno število!) naročnikov ni mogel pridobiti, — lepe tolažbe za prihodnost! — Zatorej pa se znebimo tega vnemarniga duha, in podpirajmo po moči svoje rojake, ki nas s svojimi izvrstnimi deli razveseljujejo, ker njih izdelki so naš dobiček. R—č.

Plamo iz Rima

v. č. velikiga definitorja O. Salezia Volčič-a do v. č. O. Kalista Omeje-a, frančiškanskiga prednika v Ljubljani.

(Dalje.)

Zdaj pa bom še nekoliko od svojiga popotvanja na Neapolitansko ob kratkim povedal; besedno bi imel pač veliko pripovedovati, ali pisemno le malo zamorem. Po dobroti velikiga opravnika (general - ministra) našiga reda simi

bil namreč ob dvéh v Rimu nar bolj nezdravih mesecih, mal. in vel. serpanu, ko vse beži kar le more, v družbi s tovaršem, O. Dominikam a Nucibus, v Neapel odšel, in sim bival nekaj v tem mestu, nekaj v mestu Castellamare, kakih 8 ur od Neapela, ki ima 24 tavižent prebivavcov, in je v okrajni Vesuv-a in od njega posutih mest, Herkulan-a in Pompej-a. Bil sim, se ve de, zmiraj le po samostanih, kjer sim zraven nekterih naloženih opravil tudi za svoje zdravje zamogel skrbeti, ki je bilo vsled obnebné bolezni (frambesia), ki sim jo v sušcu prestal, še zmiraj piskavo. V ti okrajni namreč, zlasti v Castellamare, so razne zdrave vode, zeplenati, železnati, magnezni studenci, tudi nekeke toplice, ktere mi je zdravnik zraven merzlih morskikh kopel svetoval. Z Božjo pomočjo so potem zdraviljenji bolečine in tripanja po čutnicah leve noge skorej čisto odjenjale, le koža je še nekoliko boleča. Obnebnje je v tih lepih, zlo oblaženih in rodovitnih krajih zdravo, ali vročina je silno velika; noč in dan se mora človek potiti. Pomaga se pa s snegom, ki ga nosijo v mesta iz apeninskih brezen, ker te gore prepregajo deželo, in o poletnih mesecih z njim močno kupcujejo, zlasti v stolnim mestu Neapelu, kjer se po ulicah, cestah in tergh prodaja snežnica z limonjevcem. S snegom si človek pri mizi hladi pitno vodo in sadje. Tudi v samostanu je slehern pater pri jedi majhen založek snega dobil. Vesuv je ves čas, ko sim tamkej bil, oblake d'ma brubal iz svojga žepna, in ko se je zmráčilo, so se vidili tudi ognjeni plameni in toplina ali lava, ki je dobro uro deleč doli od žepna (kraterja) kakor raztopljena železnina počasi tekla.

Sel sim bil tudi v Pompej, kamor se more po železnici v četrti ure dospeti. Nekako dve tretjini mesta je že izkopaniga. Le-tá izkopani del je zlo tolik, kakor Ljubljana. Izkopujejo pa še neprenehama na državne stroške. Pepel iz Vesuv-a, ki je kakor prah od stertiga premoga, je bil hiše za sečenj visoko pokrtil, ki so bile pa večidel le po enim stropji (Stoekwerk) visoke; to se vidi pri tistim delu mesta, kar še ni izkopaniga. Hiše so čisto dobro ohranjene, razun de so plani krovi (stropi) vderti. Po ulicah in tergh se zamore sprehajati, kakor v kakim drugim mestu. Več maliških tempeljnov, toplic, amfiteatrov, očitnih tergov, zlasti štirvoglati veliki terg, hiši Salusti-a in Diomed-a v svojih razdertinah še vselej razodevajo nekdanjo lepoto; zlasti so bile očitne poslopja in boljši osebinske hiše po tleh z mozaiki ozalísane, ki so še čisto dobri ohranjeni. Naj dražji umetniže tega in Herkulanoviga mesta so na razgled v Neapelu v kraljevim starinisu ali mezeji. Na človeške kosti pri izkopavanji le malokrat zadenejo; to je znamenje, de mesto ni bilo na enkrat zasuto, ter je bil čas bežati; ker se pa vender po izkopanih hišah tudi več prodrazih reči iz zlata in srebra, tudi še dragi kamni nahajajo, to kaže, de se je vender obsipanje tako naglo godilo, de je bilo moč le življenje oteti. Mesto je bilo 62. leta po Kristusovim rojstvu posuto. Od kersanstva in kersanske vere ni bilo nič sledú, najberže je bilo mesto takrat še vse neversko; tudi so bili mende prebivavci zlo spačeniga življenja. V Herkulanovim so izkopavanja veliko težavníši, ker to mesto je večidel topljenina ali lava doseгла, ktera je ohlajena kakor terda skalovina; hiše so tedaj kakor s klejem napolnjene in pokrite. Le ene same ulice kterih tekoča lava ni bila doseгла, so čisto izkopane. Skorej na ravno tistim mestu, kjer je bilo poprej Herkulanovo, je zdaj mesto Portici. (D. sl.)

Grob sv. Aleksandra najden.

Kakih 7.000 stopinj zunaj Rima ob nomentanski cesti so v naj večí veselje vernih katolíčanov nedavno najšli in izkopali kapelico in pokopališče ss. spričevavcov ali martnikov: Aleksandra, Evenci-a in Teodul-a. Sv. Aleksander je bil 6. papež za sv. Petram in je l. 117 s

svojo smertjo sv. vero pričal; sv. Evenci, mašnik visoke starosti in častitljive postave, in sv. Teodul, dijakon, pa sta z njim ob enim smert za Kristusa preterpela. Vsi 3 svetniki so bili po neki imenitni rimski gospé na njenim zemljiši, ob 7. miljnim kamnu nomentanske ceste pokopani. Te rake s kapelo vred so se skoz toliko stoletij neposkodovane ohranile, in posebno imenitno je, de nar več grobov na tem pokopališu je še zapertih in so v ravno takim stanu, kakor so bili pred 1600 leti. Naj stareji pisma pričajo, de na tem kraji je bilo pokopališe (coemeterium) imenovano „ad Nymphas“, in dóbrova (Landgut) Severina, kjer je sv. Peter prebival. Zemljo, ktera pelje v rake sv. Aleksandra, je sv. Peter s svojo pričujočnostjo posvetil, tukaj je on učil in kerševal, in tukaj je sv. Aleksander, 6. naslednik sv. Petra, martro terpel. Ta silo imenitna najdba je naj očitniši priča za svete cerkvene šege, za klicanje spričevavcov ali mučencev na pomoč, in za češenje svetij (zoper luterane in druge zmotence, ki radi sv. Cerkvi marsikaj podtikujejo; Vr.). Iz napisov na kamnih so očitne razne stopnje med duhovstvom od škofa do subdijakona, in letnice, ki so sem ter tje zaznamujane, so vse iz srede, ali pa druge polovice petiga stoletja. Rimljani so prosili sv. Očeta papeža Pija IX., de naj bi se na tem mestu lepa cerkev zidala, v kar so Njih svetost veseli privolili, sami 3.000 tolarjev v ta namen podarili in ob enim kardinala dijakona Marinio-ta (Praefectum oeconomiae s. Congregationis de propaganda fide) pooblastili, sprejemati od vernih kristjanov v ta namen podeljene darove. To sveto zadevo je zbor za razširjanje sv. vere (Congregatio de propaganda fide) s poslanim pismam 12. mal. travna 1857 vsim viksim škofam in škofam katoliškiga sveta naznanil, in visokočastitljivo škofijstvo ljubljansko jo naznanuje z razpisam od 12. u. m. svojimu častitimu duhovstvu v ta namen, de naj se darovi, ktere bi častiti duhovni sami ali pa premožniši neduhovni za zidanje te cerkve v Rimu darovali, do visokočastitiga škofijstva pošiljajo.

Nekaj,

kar je tudi vredno, de se bere.

„Hlas“ tole prijetno dogodenco pripoveduje:

Mesca prosenca l. 1856 se je v kavarni Pr. razun kristjanov tudi več judov sošlo. Huda zima je namreč divjala zunaj in silila ljudi znotraj kratkočasa iskati. Po raznim govoru zadenejo tudi na vero, ne vém, kdo je k temu priložnost dal. Morebiti je kak kristjan željo razodel, kako dobro bi bilo, ko bi bili vsi ljudje ene, prave vere. Bogat jud se tih besed poprime, in se ponudi, de se hoče dati kerstiti, ako mu kdo zmed družine saj nektero skrivnosti kersanske vere razjasni, na primero, kako de so tri Božje osebe le en sam Bog? Ob enim je vse svoje denarje zastavil tistimu, kdor bi mu to razjasnil; iskal pa je od njega enake stave. Mnogi zmed kersanskih gospodov, kterih verske vednosti so morebiti bolj plitve bile, so bili v zadergi; v njih veliko radost pa pristopi neki vojniki in družbi reče: Odpustite gospodje! moja mošnjica se sicer ne more meriti z denarnico tega bogatiga gospoda; vender pa postavim vse, kar imam, ako mi dovolite, de pojasnim temu gospodu nezapopadljivo skrivnost presvete Trojice. Kersanske gospé se oserečijo, in z veseljem dodajo, kar je k stavi manjkalo, ter nagovoré vojnika, de naj dopolni, kar je obljubil. Vojnik vzame od gostinskiga tri prazne skledé in venkaj gre, ter dene v eno malo vode, v drugo malo snega, in v tretjo nekoliko koscov ledú. Verne se v stanico, postavi jih prod juda in ga takole nagovori: „Gospod, tukej vidite tri skledice in v njih tri različne reči, kaj ne? „Kaj vidite v prvi?“ „Vodo“, reče jud. „In kaj v drugi?“ vpraša vojniki. „Sneg“. „V tretji pa?“ „Led“. „Čajte malo“, reče vojniki, „kmal bom vas prepričal, de te tri reči so v eno ste-

kajo". Spravi tedaj vse reči v eno skledo in jo na peč postavi. Čez malo časa vzame skledo s peči, jo postavi pred juda in reče: „Gospod, ali niso bilo ravno kar tri različne reči?" „Kaj pa de", odgovori jud. „Koliko pa jih je zdaj?" „Ena, namreč voda". „Tako tedaj", nadaljuje vojnik, „kakor so se te tri reči v eno sošle, tako tri Božje osebe kratko nikar niso trije bogovi, ampak en sam Bog jo, zato, ker vse tri osebe so ene Božje nature in bitja. Ne čudite se, de kratki človeški um tega ne more zapopasti. Ta nauk je skrivnost, to je, taka resnica, ki jo je nam Bog razodel, in jo mi moramo verovati, desiravno je ne moremo zapopasti. Skrivnosti imamo v naravi (natori), v nas samih in v védi. Čimu bi ne smela tudi vera — véda Božja — skrivnost obsegati? — Po smerti, za grobam, ko se bo vera v gledanje spremenila, bo um -- naš duhovni vid — bistrejši, tam nam bodo mnoge skrivnosti jasne kakor sončni žarki. Torej ne bodite neverni". — Stava je bila vojniku prisojena, in jud, kakor smo zanesljivo slišali, je bil nedolgo potem k edinozveličavni veri prestopil.

Ogled po Slovenskim.

Is Ljubljane. Kakor vsaka dobra reč, tako tudi „afrikanški misijon", kteriga prednik so naš rojak, v. č. gosp. dr. Ignaci Knoblecher, nekatere možice v oči kolje, ki so poprej v Egiptu ta misijon objedali in zdaj celó v Evropo laž zatrosili, de bo ta misijon prejenjal. „Volksfreund" iz čisto zanesljivega vira, kteriga si lahko mislimo, to laž preklicuje, in pristavi še tole: „Koliko velik prid pa de je ta misijon ne le za razširjanje keršanske vere, ampak tudi za učenost, za omiko, še celó za kupčijstvo dosegel, ne pričajo le samo natisovane misijonske naznanila, temuč je bilo tudi nedavno v nekim govoru barona Reden-a v zemljopisni družbi z vso priserčnostjo spoznano in pohvaljeno".

Is Semiča. Preljubi moj! Po dolgim molčanju ti vendar spet enkrat pišem. Pišem ti ta krat od slovesnosti, ktero smo pretekli ponedeljik, 9. t. m., v Gradcu obhajali. Gradec, grajšina popred barona Gušič-a, je kupil vitez žl. Franc Fridau in zidal je ondi veliko fužino, v kateri bo velik plavž za železo. Ti popisovati, kako naglo, kako zalo, zares umetno pa lepo je vse poslopje napravljeno; popisovati imenitne in visoke svate, kterih je bilo k tej slovesnosti zlo dve sto povabljenih; ali pa priljudnost domačih in ptujih gospodov; popisovati vnanjo blišobo, ali kako so delavcam cele janjce na planim pekli, mnoge druge veselice, svetličnost večerniga razsvitljenja; ali popisovati korist tega velikiga dela — vse to ni moj namen, pa tudi „Danica" ni zato. Povedati ti hočem le duhovno slovesnost tega dneva.

Naš visoko spoštovani gosp. dekan so bili pooblasteni od vis. č. škofijstva, to veliko fužino blagosloviti. V družbi še drugih osem duhovnov smo šli v procesii okoli gradu do plavža; tudi delavci so šli z nami, in kar mi je res dopadlo, je to: Neki visoko postavljen deželni gospod pravi, de se ne spodobi pokrito in žlobodraje iti za banderam s podobo Matere Božje; vse, se vé de, se odkrije in delavci začno sami od sebe glasno sv. rožnkranc moliti. O de bi pač Bog to molitev uslišal!

Ko pridemo k novemu poslopju, ki je bilo vse z zelenimi veneli prepreženo, je bila naj pred velika sv. maša. Zato so napravili s privoljenjem vis. č. škofijstva ravno nasprot plavža v prostorni lopi kej lep altar; na vsaki strani altarja je bil postavljen kako tri sežnje visok in bolj kosežen širok štirvoglat steber iz same železne rude; in od altarja proti plavžu in čez železno stebre so bili zeleni veneli umetno speljani. Pri tej sv. maši so bile rabljene čisto nove zares lepo in bogato z zlatom vžite mašne oblačila, ktere je tiste dni posestnik nove fužine v dar poslal podzemeljski sari. Kaj lep in drag spominik! Tukajšni deželni gospodje so s svojim ubranim petjem in novomeška banda s svojo

muziko pripomogli k tej slovesnosti. Ne morem ti povedati, kako se mi je to vse resnobno zdelo, bilo je nekako tiho, častito, prav veličastno; pa ne le meni se je tako zdelo, tudi drugi so bili nekako presunjeni; celó solze so se utrinjale v očesih. — Po končanem naj sveteljšem opravilu je bila zunaj pred fužino pripravljena miza z britko martro in prižganimi svečami; in sol in voda je bila naj pred blagoslovljena; nato smo peli litanije vsih Svetnikov in potem se je še le pravo blagoslovljenje fužine pričelo. Odmolili so naj pred gosp. dekan molitve od v. č. škofijstva v to slovesnost odločene, ter so potem od znotraj in od zunaj vse pokropili. Šli smo najpred k plavžu, potem k kotlam, ki so strašno veliki, potem v delavnišnice, potem pa na verh plavža. Ko gor pridemo in je bilo že vse pokropljeno, smo od zgorej doli pogledali v peč, ki je bila že nažgana, in me je nekaka groza obšla. Delec doli je zeleno plavkast plemen švigal in se v strašnim puhu proti nam dvigal; o moj Bog! si mislim, kako strašno bi bilo, ko bi kdo tako nesrečin bil in tu noter padel, naenkrat bi se v pepel zgrudil, in ta misel me kar sama na sebi pripelje na peklenske peč in večni oginj, ter zdihnem: Bog nas vse obvari časniga, še bolj pa večniga ognja! osebebo še tisto, ki bodo tu tako blizo strašniga ognja svoj vsakdanji kruh si služili. — Z verh plavža smo šli po dolgim mostu, po katerim bodo oglje v peč vozili proti ogelni šrambi, de so bile tudi te poslopja pokropljene, in po velikim prostoru za rudo smo prišli nazaj do fužine, in že je bila vsa fužina od zunaj pokropljena in s tem duhovna slovesnost dokončana.

Bog daj svoj mogočni blagoslov, de bi bilo vse to Njemu v čast in nam v zveličanje! Z Bogom. Tvoj Janez.

Razgled po keršanskim svetu.

Novo osnovana družba sv. Vojtcha v Pešti in Budini v prid katoliških ogerskih Slovakov je do njih svitlosti kardinala in prvostolnika prošnje zročila, de naj bi varstvo tega društva sprejeti milostno blagovolili. Podpisan je odbor in mnogo visokih oseb iz duhovskega in neduhovskega stanú obeh mest in odzunaj, skorej vsi slovenski kapitelni, redi, profesorji bogoslovja in gimnazij, mnogi dekani, fajmoštri, duh. pomočniki, velavniši mestnjani, doktorji zdravništva itd., sploh: vsi, kterim so imeli priliko, to pisano prošnjo podeliti, kar je znamenje, de to je želja vsiga slovensko - ogerskiga katoliškiga naroda, torej tudi upajo, de bo uslišana. Ta družba bo pod obrambo neomadežane Marije Device in ss. Cirila in Metoda. Namen je: duhovni prid ogersko - slovenskiga naroda na podlagi katoliške vere v zvišanje časti Božje in uterjevanje sedeža Nj. c. k. veličanstva in ediniga cesarstva. Pomoček: Izdaja dobrih bukev v slovenskim jeziku. Kdor društvu podeli na enkrat 100 gold., se šteje k ustanovnikom, sicer so družniki v 3 verste razdeljeni, ki plačajo po 60, 40, ali 20 gold., revni pa po izjemi enkrat za vselej 10 gold. Začasni vodja je dr. And. Radlinsky, vrednik derž. zakonika za Oggersko in cerkveniga lista „Cyrill a Method-a". — Nekiga popotnika na Oggerskim je bil te dni stric medved srečal, vender se je pa velikoserčniga skazal, ker možu, ki se je bil od strahu pred njim na tla vergel, ni bil družiga storil, kakor de ga je s svojo ne preveč mehko tace čez obraz pobožal in je dalje momlal. — V Regensburgu so 10. t. m. ondogniga v. č. škofa Valentina pokopali. — Trije poljski škofi, nadškof varšavski in škofa kujavienski in podlahijski, ki so bili lanske leto od sv. Očeta izvoljeni, so zdaj tudi od rusovske vlade poterjeni. — V Carjigradu je sultan privolil v spomin neomadežaniga spočetja Marije Device cerkev zidati, ki bo imela ime: pri neomadežanim spočetju. — V izverstno „Cerkovna gaz." v Budini piše iz Pariza g. Martinov, jezuit, po rodu Rus, in opomni, de je sedanjí čas neko posebno prizadevanje umov v prid cerkveniga zedinjenja. V ta namen imenuje prvič „puseištvo"

na Angleškimi, ki je že toliko slavnih mož katoliški Cerkvi pridobilo. Nedavno je vstala med anglikanci družba z namenom, kristjane zediniti, zlasti rimske, greke in anglikance. To društvo ima svoj časnik (the Unio, zedinovanje) in priporočuje svojim družnikom zlasti molitev v dosego tega namena. Glas tega lista, kaj pa, de se ne strinja v vsem s katoliško vero, vendar je njegov namen dober, torej je upati, de bo nebeški Oče uslišal njih molitev in jih v katoliško cerkev s pomočjo tega društva vodil. Sicer pa ta misel na Angleškimi ni kej noviga. V cerkvi Marije D. Zmagovavke se že od davno moli za spreobrnjenje Angleškiga. „V slovanski zemlji“, pravi on dalje, „je že gorečnik za vero, kteriga imo bi imelo vsem znano biti, v svoji škofiji napravil molitevno družbo za poedinjenje vseh Slovanov nekatoličanov z rimsko Cerkevjo, in Gospod bo v resnici blagoslovil take kristoljubne, prave apostolske prizadevanja“.

Vaje,

sveto živeti in zveličano umreti.

Zveličati se moramo, to nikakor drugači ne sme biti. Zakaj, če se ne zveličamo, je vsa naša reč zgubljena. Kaj mi pomaga, mirno jesti, sladko spati, od ljudi čistan in spoštovan biti; ako pa zveličan ne bom? Moram se navčiti umetnosti, kako bi se zveličal. Slišal sim imena mož, ki so se po vsem svetu razlegale: od Londona do Indije, od Pariza do bele Ljubljane. Zakaj? Zato, ker so se vse svoje žive dni prizadevali, sami sebe in druge pogubiti. Jez pa tega nočem; jez hočem zveličan biti. Ne vém, doklej bom še živel; morebiti me dans leto že ne bo več verh zemlje: jez moram za svoje zveličanje poskerbeti. Ali ko bi mi bilo tudi še do sodnjiga dne živeti, ne hotel bi tudi ne ene minute v grehu preživeti: ker zveličan hočem biti. Iz tega namena močno želim, naučiti se prelepe učenosti svetnikov, sveto živeti in se zveličati. De se naučim sveto živeti in se zveličati, hočem do dans - teden, dokler mi Danica kej drugiga ne prinese, prav za trdno prevdarjati tole vprašanje:

„Zakaj prav za prav de sim na svetu?“

Morebiti sim zato na svetu, de bi dobro jedel dan na dan? To že ne more biti. Voli, ki jih pitajo, dan na dan dobro jedó; pa na zadnje jih pobijejo in snedó. To že ni zame. Sim morebiti zato na svetu, de bi se prav lišpal, svojo brado česal in glavo visoko nosil, ter se pred ljudmi košatil? To spet ne more biti; zakaj take že modri ljudje milovajo, in to tedaj ni nobena sreča. Pa tudi kdor se vse preveč šopiri, pogosto zgodej gole komolce kaže in capinast hodi. To ni sreča. — Kaj pa, bogat in od vsih čistan biti? Ko bi to tudi po smerti ostalo, bi že nekaj bilo; pa slišal sim, de pot unkraj groba je tako tesna, de se človek komej sam skoz vrata spravi in ne beliča ne more seboj nesti. Oh, kako pretežko je tamkej pomanjkanje tistimu, ki je tukaj vsiga dobrega vaju bil. Čistanje ljudi pa je silno goljufiva reč: že sim se prepričal, de večidel jih tisto čisla, kar čisla ne zasluži. — Po vsih svojih željah živeti, in vsem počutkam streči: kaj pa to? Taki je mende saj srečin, ki po svojih željah živi? — Tako živita „konj in mozeg“, kakor pravi sv. pismo, pa zato ne vém, de bi srečna bila. Vém pa še nekaj drugiga: Kadar človek zoper Božjo voljo svojo voljo spolni in z greham svojim počutkam vstreže, se mu v njegovim sereu obudi strašin oginj, ki gori gori, in peče peče! To tedaj je še zmed vsiga nar manjši sreča, to je zmed vsiga nar veči nesreča in ne more moj namen biti. — Ostane tedaj le to, kar se je ob vsih časih poterdilo, odkar svet stoji, in kar v malim in velikim katekizmu najdem, in kar mi skorej vsak kmetiški, pa ne vsak

gosposki otrok vé povedati: „Bog je človeka stvaril, de bi Njega spoznal, molil, častil, ljubil, in enkrat zveličan bil“. O kratke, pa prelepe in visoke besede! Vsi modrijanje celiga svetá bi jih ne bili skupaj spravili, ako bi jih Bog sam ne bil razodel.

Bog nas je tedaj stvaril in ne mi sami sebe. (Ps. 99, 3.) Človek ne more ne nar drobnejšiga peska, ne boboviga stroka, koliko manj pa s tako lepimi zmognostmi obdarovaniga človeka stvariti. Spravite se mi tedaj neverniki in bogotajci, ki ne spoznate, de Bog nas je stvaril! Ker me je Bog stvaril, torej tudi le od njega samiga za more moja sreča izhajati. V njegovih rokah je moja zgoda. (Ps. 30, 16.) Njega tedaj moram spoznavati, kaj de od mene hoče; njemu moram služiti, njega moram ljubiti, ako hočem srečin, zadovoljin, vesel, miren na tem svetu, ako hočem enkrat zveličan biti. „Jest sim Alfa in Omega, začetek in konec“, govori Bog sam v skrivnim razodenji. (1, 8.) Bog je naš začetnik, naš cilj in konec, in poslednjič našo nezmerno plačilo. (1. Mojz. 15, 1.) — Velik in imenitni mož starih časov je nekda j el premišljevali, zakaj prav de je na svetu. Ko je bil to reč prav prevdaril in jasno zapopadel, je oči in roke k nebesam povzdignil in je sklical: „Zahvalim te, o Bog! de si mi dans oči odperl. Domá so mi pravili, de je moj namen in cilj, svoji rodovini čast delati, domovini služiti. Ko sim razodeval veselje do duhovskega staná, so mi rekli: Ti si rojen, de boš škof ali kardinal. Poznejši sim vojašino preodbral, in rekli so mi, de sim zato rojen na svet, de bi general bil. Moje bogastvo in moja počutljivost mi je reklo, de sim na svetu zato, de bi svet vžival in prijetno in dobro živel. — To premišljevanje pa mi je luč prižgalo, in spoznal sim, de za vse to nisim na svetu, temuč de sim samo zato rojen, de bi Bogu tako služil, kakor je njegova sveta volja, de bi potem v nebesa prišel in se večno zveličal“.

(D. sl.)

Teza.

(Zakasnjena.)

Undan sprehod me pelje skoz dobrovo;
Al kak se čudim in stermim zavzetja:
Onemil ves mi gozd je tičev petja!
Tišina groba okolj na vso daljavo!

Ko pa dospem čez malo na višavo,
tilasijo pevčki se mi ko z zavetja
O solčnim dnevi le sred mladoletja,
De daljno krog razlega se v širjavo.

Al — kak tu spév! — Krog teze sirote
Leže podavljeni, al z robstva line
Le vabjo v smert — al sužnosti tesnine!

Sim, o mladina! glej nesrečne tice,
Pa premisluj, de take-le loviša
Tud va-te imá peklenski love — plesiša!
Hladnik.

Milli darovi.

Za afrikanski misljon:
Iz Sele 2 tol. t. j. 4 gold. — Neža G. 1 gold.

Duhovske zadeve.

V ljubljanski škofij. Korarstvo grofovsko Lambergovo v Ljubljani je s smertjo v. č. gosp. J. Zupan-a izpraznjeno, in prošnje za to častno mesto, vravnane do zavetnika, naj staršiga grofovsko Lambergovo rodovine, visokorodniga gosp. Ant. Rajmunda gr. Lamberga, c. k. praviga komornika, viteza cesarsko-avstrijskiga reda sv. Leopolda in dosluženiga c. k. dvorniga svetovavca, se od 13. t. m. v navadnim času pri v. č. ljubljanskim škofijstvu oddajajo.